

Statsrevisorernes Sekretariat
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

ERHVERVSMINISTEREN

1. april 2020

Erhvervsministeriets redegørelse til Statsrevisorernes beretning nr. 9/2019 om statens indsats mod hvidvask og finansiering af terrorisme

ERHVERVSMINISTERIET

Indledning

Statsrevisorerne har anmodet om min redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretning nr. 9/2019 om statens indsats mod hvidvask og finansiering af terrorisme har givet anledning til.

Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Tlf. 33 92 33 50
Fax. 33 12 37 78
CVR-nr. 10092485
EAN nr. 5798000026001
em@em.dk
www.em.dk

Statsrevisorerne anfører i beretningen, at Erhvervsministeriet, Skatteministeriet og særligt Justitsministeriets indsats ikke effektivt har levet op til hvidvasklovens formål om at forhindre kriminelle i at misbruge danske virksomheder og det finansielle system til hvidvask og finansiering af terrorisme.

Statsrevisorerne kritiserer blandt andet, at tilsynsmyndighedernes kontrol- og vejledningsindsats ikke effektivt har understøttet de forpligtede virksomheder i deres arbejde med at opdage og underrette om mistænkelige transaktioner.

Det er en berettiget kritik af forholdene, som de var i den periode, Rigsrevisionens undersøgelse vedrører (2016-2018). Det er blandt andet på grund af de forhold, som Statsrevisorerne og Rigsrevisionen retter kritik af, at der er indgået tre brede politiske aftaler i 2017, 2018 og 2019, der indebærer en række væsentlige skærpelser af reguleringen, flere ressourcer til tilsynsmyndighedernes tilsyn og et styrket myndighedssamarbejde. Med implementeringen af de politiske aftaler er der iværksat og gennemført en lang række initiativer, som tager hånd om den kritik, Statsrevisorerne og Rigsrevisionen rejser.

Jeg tager således beretningen og Statsrevisorernes kritik til efterretning.

Nedenfor redegør jeg for de forhold i beretningen, som vedrører Erhvervsministeriet.

Myndighedernes kontrolindsats

Jeg har noteret mig, at Statsrevisorerne og Rigsrevisionen finder, at tilsynsmyndighedernes kontrolindsats med de forpligtede virksomheders foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme ikke har været tilstrækkelig.

Statsrevisorerne og Rigsrevisionen lægger vægt på, at Finanstilsynet og Erhvervsstyrelsen hver har kontrolleret 3 % af deres virksomheder i undersøgelsesperioden 2016-2018, og at udvælgelsen af virksomhederne i begrænset omfang er sket ud fra en systematisk vurdering af, hvilke virksomheder der har haft størst risiko for at blive udnyttet til hvidvask og finansiering af terrorisme. Derudover lægges der vægt på, at Erhvervsstyrelsen ikke har haft fuldt overblik over populationen af virksomheder under dets tilsyn, og at Finanstilsynet ikke har haft klare procedurer til at sikre kvalitet i udførelsen af kontroller.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at Finanstilsynet med den politiske aftale fra juni 2017 og den politiske aftale fra marts 2019 har fået tilført væsentligt flere ressourcer til en styrket indsats mod hvidvask og anden finansiel kriminalitet (6 mio. kr. årligt fra 2018 samt 63,7 mio. kr. i 2019, 53,6 mio. kr. i 2020 og 47,9 mio. kr. årligt fra 2021 og frem).

De yderligere ressourcer muliggør en langt mere omfattende og opsøgende tilsynsmetode gennem blandt andet flere inspektioner. Finanstilsynet forventer at kunne være på inspektion i cirka 2 % af virksomhederne på hvidvaskområdet om året. Finanstilsynet vil dermed over en treårig periode forventeligt være på inspektion i dobbelt så mange virksomheder som i perioden 2016-2018.

Ved tilrettelæggelsen af tilsynsindsatsen er der fokus på at føre et risikobaseret tilsyn. Med den risikobaserede tilgang målretter Finanstilsynet dets tilsynsaktivitet mod de virksomheder, hvor der er størst risiko for hvidvask, hvilket er i overensstemmelse med hvidvaskreguleringens og internationale standarders krav. Selvom der på grund af det store antal virksomheder under tilsyn altid vil være en forholdsvis lav procentdel, der undersøges i et givent år, vil den risikobaserede allokering af tilsynsindsatsen således maksimere den samlede effekt af Finanstilsynets tilsynsaktivitet, hvilket er vigtigere end blot at se på den procentvise andel af kontrollerede virksomheder.

Til brug for den risikobaserede tilgang har Finanstilsynet udviklet og ibrugtaget en risikoscoremodel til systematisk at udvælge virksomheder med høj risiko for hvidvask og terrorfinansiering til kontrol. Finanstilsynets første udgave af risikoscoremodellen er blevet brugt til at udvælge virksomheder til kontrol fra og med den årlige planlægning medio 2019.

Finanstilsynet har i 2019 afsluttet et projekt med et konsulentfirma med henblik på at opbygge en ny og mere omfattende model. Med det nye risikovurderingssystem vil Finanstilsynet få direkte data fra alle de omfattede virksomheder om deres hvidvaskrisici.

Det bemærkes i den forbindelse, at Finanstilsynet i overensstemmelse med den politiske aftale fra 2019 sidste år gennemførte inspektioner i samtlige SIFI-institutter (to SIFI-institutter var allerede undersøgt i 2018).

For at nå ud til et større antal virksomheder har Finanstilsynet desuden introduceret andre tilsynsformer end inspektioner, herunder off-site undersøgelser. Derudover har Finanstilsynet i 2019 i samarbejde med ovennævnte konsulentfirma udarbejdet et katalog over nye tilsynsmetoder samt udarbejdet en manual, der skal sikre ens tilgang ved inspektionerne. Finanstilsynet har desuden revideret og nyaffattet alle tilsynets forretningsgange og arbejdsbeskrivelser.

Med de politiske aftaler er der samtidig sket en løbende styrkelse af Finanstilsynets kontrol- og indgrebsbeføjelser over for virksomhederne under tilsyn, senest blandt andet med en mulighed for at udstede administrative bødeforelæg ved overtrædelser af hvidvaskloven. Finanstilsynet har dermed fået bedre mulighed for at opdage og gribe ind over for hvidvask og anden finansiel kriminalitet.

Intensiteten i tilsynsindsatsen understøttes desuden af, at sanktionerne ved overtrædelser af lovgivningen er blevet skærpet betydeligt, blandt andet ved markant højere bødeniveauer og en betydelig skærpelse af strafansvaret ved afgivelse af urigtige eller misvisende oplysninger til Finanstilsynet.

Erhvervsstyrelsen har tilsvarende fået tildelt flere ressourcer til en styrket tilsynsindsats (3,2 mio. kr. årligt med den politiske aftale fra 2018 og med finansloven 2020 12 mio. kr. årligt fra 2020 og frem), der blandt andet skal gå til at øge antallet af kontroller med virksomhederne. De øgede ressourcer skal desuden gå til identifikation af tilsynspopulationen, så Erhvervsstyrelsen får overblik over antallet af virksomheder under tilsyn.

Derudover har Erhvervsstyrelsen i 2017 udviklet og ibrugtaget sin risikoscoremodel for virksomhedsoprettere, og arbejder på at opstille flere kriterier til at fremsøge og udtage andre virksomhedstyper via modellen.

Erhvervsstyrelsen arbejder desuden på at udvikle en model, der via machine learning kan klarlægge hvidvaskpopulationen, bl.a. ved at identificere virksomheder, som ikke er korrekt registreret i CVR. Samtidig skal modellen udformes sådan, at den fremover kan være med til at understøtte den risikobaserede udvælgelse af virksomheder til kontrol.

Myndighedernes vejledningsindsats

Statsrevisorerne og Rigsrevisionen finder, at tilsynsmyndighedernes vejledningsindsats over for de forpligtede virksomheder i perioden 2016-2018 generelt ikke har været tilstrækkelig.

Statsrevisorerne og Rigsrevisionen lægger vægt på, at myndighederne blandt andet har vejledt i forbindelse med kontrolbesøg, men at det er kommet få virksomheder til gavn, da andelen af kontrolbesøg samlet set har været lav. Det påpeges, at det er særligt uhensigtsmæssigt for de virksomheder, som Erhvervsstyrelsen har tilsynsansvar for, da Erhvervsstyrelsen ikke har udarbejdet en skriftlig, sektorspecifik vejledning til hvidvaskloven. Endelig lægges der vægt på, at Finanstilsynets skriftlige vejledning først var færdig 1½ år efter hvidvasklovens vedtagelse.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at der ved udarbejdelsen af Finanstilsynets vejledning var stor fokus på at sikre, at vejledningen blev praktisk anvendelig for virksomhederne. Vejledningen blev derfor udarbejdet i tæt samarbejde med den finansielle sektor for at få sektorens praktiske erfaringer og konkrete udfordringer adresseret i vejledningen. Af den grund var det nødvendigt, at vejledningen blev udstedt i flere tempi, men den første del blev offentliggjort allerede få måneder efter vedtagelsen af loven (den 16. oktober 2017). Endelig bemærkes det, at virksomhederne, inden vejledningen var endeligt på plads, kunne få vejledning om reglerens betydning i lovens forarbejder og bemærkninger til lovens bestemmelser.

Det har de seneste år i øvrigt været et væsentligt fokuspunkt for Finanstilsynet og Erhvervsstyrelsen at styrke vejlednings- og kommunikationsindsatsen over for virksomhederne under tilsyn.

Erhvervsstyrelsen og Finanstilsynet har gennemført en betydelig vejledningsindsats, der blandt andet omfatter quick-guides, FAQ's og forskellige undervisningsaktiviteter. Tiltagene er udarbejdet under tæt dialog med sektorerne, der har været inddraget med henblik på at afdække behovet for vejledning og i forhold til den konkrete udformning af tiltagene. Både Finanstilsynet og Erhvervsstyrelsen har derudover vejledt på hjemmesiderne, på en række seminarer, i nyhedsbreve og ved svar på e-mails og telefoniske henvendelser (hotline).

Som udløber af den politiske aftale fra 2018 er der i 2019 desuden nedsat et samarbejdsforum, HvidvaskForum+, mellem myndighederne og repræsentanter fra de forskellige sektorer. I forummet kan de private aktører løbende drøfte problemstillinger og erfaringer med myndighederne, og myndighederne kan dele information om trends mv. på hvidvask- og ter-

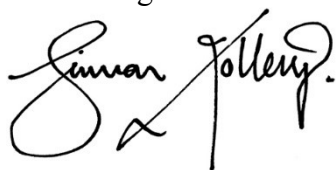
rorfinansieringsområdet, og orientere om eksempler på hvidvask og terrorefinansiering.

Derudover er der i 2019, ligeledes som udløber af aftalen fra 2018, nedsat en arbejdsgruppe om vejledning og information under Hvidvaskforum. Arbejdsgruppen skal koordinere og etablere myndighedernes vejledning, information og awareness til brancherne og den bredere offentlighed. Formålet er at sikre en mere målrettet og effektiv vejledningsindsats, der koordineres i et tæt samarbejde på tværs af myndighederne.

Regeringen vil fortsætte arbejdet med at gennemføre de politiske aftaler og løbende evaluere indsatsen på området, herunder om de nye rammer fungerer efter hensigten, eller om der er behov for yderligere tiltag for at sikre en målrettet og effektiv myndighedsindsats.

Afslutningsvis skal jeg bemærke, at ministeriet har sendt en kopi af ovenstående til Rigsrevisionen på rr@rigsrevisionen.dk.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Simon Kollerup'. The signature is stylized and cursive.

Simon Kollerup